

temperaturi približno 4 °C. Semena žvrklje namreč potrebujejo obdobje nizkih temperatur, da postanejo kaljiva. Sledila je površinska sterilizacija plodov, ki smo jih nato razporedili v sterilne plastične petrijevke, v katere smo položili dva sterilna filter papirja, namočena z destilirano vodo. Za vsak tretma smo pripravili po pet petrijev, v vsaki petrijevki pa je bilo 40 plodov. Plodove smo nato izpostavili naravnim dnevno-nočnim svetlobnim ritmom in redno zalivali z vodo.

V poskusu so kalila semena iz kontrolne skupine, kompostnika in tista, ki so bila izpostavljena temperaturi 50 °C. Ker plodovi pelinolistne žvrklje niso kalili pri

kratkotrajni izpostavljenosti temperaturi 60 °C in več, lahko sklepamo, da semena žvrklje ne preživijo kompostiranja v kompostarnah. V ta postopek gredo vsi odpadki, zbrani v rjavih zabojnikih za biološke gospodinjske in vrtno odpadke, ki jih predelujejo v centru RCERO v Ljubljani, zato lahko vanje odvržemo tudi plodeče rastline pelinolistne žvrklje. V postopku kompostiranja se namreč ves material segreje do 70 °C, vsaj štiri zaporedne dni pa je izpostavljen temperaturi nad 55 °C.

Čeprav je bil odstotek kaljivosti semen v kompostniku majhen, plodečih rastlin ne smemo odlagati v domače kompostnike, saj semena v kompostniku preživijo in

ostanejo viabilna. Vanj lahko zavržemo le tiste rastline, ki smo jih izruvali že pred cvetenjem.

Ker je pelinolistna žvrklja izjemno invazivna in tudi zdravju škodljiva, smo v Sloveniji leta 2010 sprejeli *Odredbo o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu Ambrosia*, ki določa ukrepe za preprečevanje širjenja in zatiranja vrst iz rodu *Ambrosia*. Odredba med drugim določa, da mora imetnik zemljišča žvrkljo odstraniti tako, da se rastlina v isti dobi ne obraste več, hkrati pa mora lastnik opravljati nadzor zemljišča vso njeno rastno sezono. Izjemno pomembno je, da s pelinolistno žvrkljo ravnamo pravilno in tako preprečimo njeno razširjanje. ✨

V Sloveniji zabeležena nova invazivna tujerodna rastlina: ameriški lizihiton

Besedilo: Branka Trčak Foto: Aleksandra Lešnik

Na zgodnjepomladanskem terenu na JV obrobju Ljubljanskega barja, v dolini potoka Strajanov breg (Pijava gorica), je sodelavka Centra za kartografijo favne in flore Aleksandra Lešnik marca 2017 popisovala dvoživke. Ob popisovanju mrestov rjavih žab je v eni od mlak, ki so jih najbrž uredili za gojenje eksotičnih rastlin, naletela na za tisti letni čas nenavadno barvito rastlino, ki spominja na našo zelo redko močvirsko kačunko. Fotografijo mi je pokazala in me prosila za določitev.

Na prvi pogled rastline nisem prepoznala, zato sem jo kot ameriški lizihiton (*Lysichiton americanus*) določila s pomočjo svetovnega spleta in literature. Ker se v mlakah, kjer je bil lizihiton najden, goji veliko eksotičnih rastlin, posebne pozornosti novi najdbi nisem posvetila. Podatek s fotografijo vred je javno dostopen na *BioPortalu*. ✨

Ste ameriški lizihiton opazili še kje? Svoja opažanja lahko delite preko <http://www.bioportal.si>.

Ameriški lizihiton (*Lysichiton americanus*) v dolini Strajanovega brega, 21. III. 2017.